

KANTAR

Keila linnas biojätmete
liigiti kogumise mõjutajad
**korterimajade elanike
seas**

Fookusgruppide aruanne

I grupp – korterimajade elanikud

II grupp - korteriühistute esindajad

August 2020

Sisukord

Eesmärk ja metoodika	3
Korterimajade elanike fookusgrupp	5
Korteriühistute esindajate fookusgrupp	10
Kokkuvõte	
Lisad	

1 Eesmärk ja metoodika

Eesmärk ja metoodika

Uuringu raames viidi läbi kaks fookusgruppi – üks Keila linna kortermaja elanikega ning teine Keila linna korteriühistute esindajatega.

Eesmärk oli mõista mis motiveerib ja demotiveerib kortermaja elanike jäätmete liigiti kogumist ning kuidas liigiti kogumist edendada.

Uuringu disain

- Kvalitatiivne uuring – fookusgrupid, kestvus 1h

Sihtrühm

- Kortermajade elanikud: Keila linna elanikud, kes elavad kortermajas
- KÜ esindajad: isikud, kes esindavad mõnda Keila linna korteriühistut

FG suurus

- Kortermajade elanikud: 8 inimest
- KÜ esindajad: 8 inimest

FG aeg

- Kortermajade elanikud: 10.08 17:00
- KÜ esindajad: 10.08 18:30

Uuringu tellija on NutriLoop OÜ. Tulemuste omandiõigus kuulub Tellijale.

2

Elanike fookusgrupp

Jäätmete liigiti kogumine üldiselt

Kortermajade elanike fookusgrupis väitis umbes kolm neljandikku, et nemad **koguvad kõiki jäätmeid liigiti**.

Seda tehakse **vastavalt võimalustele** – millised konteinerid kortermaja prügihoones olemas on. Peamiselt on olemas fookusgrupi liikmete sõnul vanapaber ja olme, tihti ka biojätmed, vähem pakendijäätmete konteinerit ning klaaspakendeid viivad pea kõik kaugemale ühiskonteineritesse.

Biojätmeid viiakse ka maakohtadesse, loomadele.

Grupis oli paar inimest kes tõdesid, et koguvad jäätmeid liigiti osaliselt. Tihti tuleneski see konteinerite puudusest.

Tugev demotivaator on konteinerite puudus, korteriühistu ja teised elanikud – nähakse jäätmeid valedes konteinerites, ei järgita ettekirjutisi, ei tagata eriliiki konteinereid, äravedu toimub harva.

Peamised motivaatorid jäätmete liigiti kogumiseks

Loomulik toimimine, suhtumine	→	Inimesed toimivad enda suhtumise najal – need kes koguvad jäätmeid liigiti ei mõista seda, et kui on konteinerid eriliiki jäätmete jaoks, siis kuidas inimesed seda järgida ei suuda? Kindlasti mängib rolli ka kogukond ja oma sotsiaalse ringi normaalsus – kui teised kõik sorteerivad prügi, siis ei ole selle mitte-tegemine aksepteeritud.
Konteinerite olemasolu	→	Mugav on liigiti koguda neid jäätmeid, mida saab lähedale konteinerisse ära viia . Biojätmeid viiakse ka igapäevaselt kuid seetõttu on väga oluline konteineri olemasolu. Kui on eraldi liikide konteinerid olemas, ei leia inimesed, et liigiti kogumine raske oleks.
Teadlikkus, jalajälg	→	Oluline motivaator on teadlikkus – olles aru saanud jäätmete liigiti kogumise mõjust ning mida nende jäätmetega edasi teha saab, tekitab see kohuse- ja missioonitunnet. Pööratakse tähelepanu sellele, millise planeedi Maa järgmised põlvkonnad saavad.
Jäätmete kogused, optimeerimine	→	Pannes kõik jäätmed olmejätmete konteinerisse, on need alatasa täis . Pakendeid eraldi sorteerides on prügi kogus oluliselt väiksem ja konteinerid ei saa nii kiiresti täis.
KÜ juhatus	→	Selge seisukohaga korteriühistud omavad head mõju elanike käitumisele. Kui on võimalused tagatud ja juhendid antud, edendab see inimeste arvates jäätmete liigiti kogumise sagedust.
Majahoidja	→	Majahoidjad , kes on liigiti jäätmete kogumise poolt ning teevad seda ka ise prügikonteinerites jäätmeid ümber tõstes, panevad elanikke ise mõtlema, et oleks eetiline see töö kodus ja prügi välja viies ära teha.

Peamised demotivaatorid jäätmete liigiti kogumisel

Eriliiki konteinerite puudus	→	Olukorras, kui kortermaja prügimajas on vaid olme- ja paberikonteiner, on jäätmete liigiti kogumine oluliselt ebamugavam kui juhul, millal eriliike konteinereid on rohkem (pakend, biojätmed, klaas).
Teadmatus, sorteerimine	→	Ei olda kindlad mis liiki jätmed on käsil – kas biojätmeid tohib kilekotiga konteinerisse panna, kuhu käib milline materjal jms. Juhenditega ollakse üldiselt tuttavad, kuid on jätmeid mis tekitavad segadust.
Prügi äraveo kallidus	→	Kallidus sõltub tugevalt kortermaja suurusest – kui on väike kortermaja, on iga lisakulu tugevalt tuntav ja kõik ei pruugi selle maksimisega nõus olla. Biojätmeid võiks sagedamini ära vedada kui kord nädalas (haiseb), kuid see on samuti suur lisakulu. Siin on inimeste sõnul roll ka linnal, kes peaks asja muutma ja toetama.
Kodus jäätmete eraldamine	→	Klassikalistesse kraanikausialustesse soppidesse ei mahu hästi mitme osaga prügikastid ära. Samuti on sorteerimiseks mõeldud prügikastid tihti väga kallid (võrreldes tavalistega). On ruumipuudus. Biojätmeid kogutakse ka lihtsalt kapiäärel olevasse kotti. Pole mugavat lahendust leitud.
Teised elanikud	→	Teised elanikud ei kogu jätmeid liigiti , täidavad konteinereid valede või halvasti ladustatud jätmetega (suured, lahtivõtmata pappkastid paberikonteinerites). Teevad jätmeid sorteerivate inimeste vaeva tühisemaks, kuna konteinerites on vales liigis jätmeid. Ei minda muutustega kaasa, sõditakse vastu – „ei viitsi, ei taha“.
KÜ juhatus	→	Korterühistu suhtumisest oleneb jäätmekonteinerite olemasolu ning üldine elanike meelestatus. Samuti nenditi, et KÜ esindajate taha jääb kinni infovool. Ka ei teadnud mõned inimesed jäätmete sorteerimise kohustuse kohta midagi ning see infosulg omistati KÜ esindajate süüks.

Võimalikud viisid liigiti kogumise edendamiseks

1. Inimeste informeerimine – Keila linna leht

Keila Linna kortermaja elanike arvates on oluline roll jäätmete liigiti kogumisel **teadmistel ja arusaamadel** – kuidas sorteerida, kuhu jäätmed jõuavad jms. Osalejatel tekkis idee, et Keila linna lehes võiks olla nõ. **roheline lehekülg**, millel on erinevaid harivaid aspekte kui ka muid teateid ja informatsioone mis on seotud jätkusuutliku elustiili ja rohelise mõtlemisega. Mainiti, et Keila Linna leht on kõige parem informatsiooni jagamise meetod kuna seda loevad igas vanuses kohalikud. Mainiti ka, et see ei tohiks olla ühekordne asi vaid peaks olema **püsiv lisa**, et edendada **Keila Linna elanike rohelisemat mõtlemist ja linna üldist heaolu**.

2. Üritus ja präänik

Elanike arvates koolitused jäätmete liigiti kogumise kohta ainuüksi inimesi kohale ei meelitaks – koguneks 10-15 asjahuvilist. Usuti ürituste tõhususse, mille juures oleks ka mõni „präänik“. **Elanike ideeks oli üritus millesse on teemat integreeritud, kuid et see poleks vaid jäätmete teemaline**. Ka pakuti teha seda Keila päevade raames. Pakuti välja tasuta üritus mõne kuulsa esiejaga ning, et üritusel oleks näiteks jäätmetänav, kus on erinevaid mängu ja muud harivat seoses jäätmete liigiti kogumisega või seoses sellega, kuhu need jõuavad ja mida nendega edasi teha saab.

3. Praktiline kasutus – kogukonnaaed ja maheväetis

Elanike jaoks on kogukonnaaed väga atraktiivne idee – seda eriti näiteks harimise eesmärgil Keila Kooli juures, kus lapsed saaksid ise tegutseda ja olla loodusega kontaktis. Arvamus on, et oleks reaalne nähtav väljund (näiteks kohvipaksu kasutamine rooside väetisena kogukonnaaias) siis see motiveeriks ja inspireeriks inimesi. Mainiti ka, et Keilas võiks selline asi olla kuna kogukonnatunnetus on tugev. Murekohaks on nende hoidmine rüüstajate eest. **Suur huvi on ka mahetoidu vastu**. Mõte, et Keila linna inimeste kogutud biojätmetest saaks kohalikku maheväetist teha, tõi samuti positiivseid reaktsioone.

Kokkuvõte kortermaja elanike fookusgrupi tulemustest

- Keila linna kortermajade elanikud peavad esmatähtsaks jäätmete liigiti kogumise tingimuseks **erinevate jäätmekonteinerite olemasolu** ning seejuures ka **pidevat konteinerite tühjendamist** (eriti biojäätmete oma mis läheb kiiresti haisema).
- Elanikud toovad välja, et **võtmeosa on inimeste enda suhtumisel ja teadlikusel**. Ükskõikne suhtumine levib – tuleb süvendada seda, et uus normaalsus on jäätmeid liigiti koguda ning, et muu käitumine ei ole aksepteeritav.
- **Linnalt** oodatakse toetust prügi äraveo osas – vaadata üle lepingud, kaardistada murekohad, toetada maksumuse osas.
- Oluline roll on ka **korteriühistel** – tugeva sõnaga esindaja sätestab selle, mis on majas aksepteeritav ning mis ei ole. Ühistu peab ise hoolima jäätmekorraldusest, et sellest hooliksid ka elanikud. Elanikud ise teiste elanike vastu ei saa.
- Inimesed pakuvad olukorra edendamiseks välja **teadlikkuse edendamise** (Roheline Leht Keila lehes, üritus) ning **inimeste osaluse ja kogukonnatunde suurendamise** (kogukonnaaed, mahevätise tootmine).

3

Korteriühistute esindajate fookusgrupp

Jäätmete liigiti kogumine üldiselt – KÜ esindajad

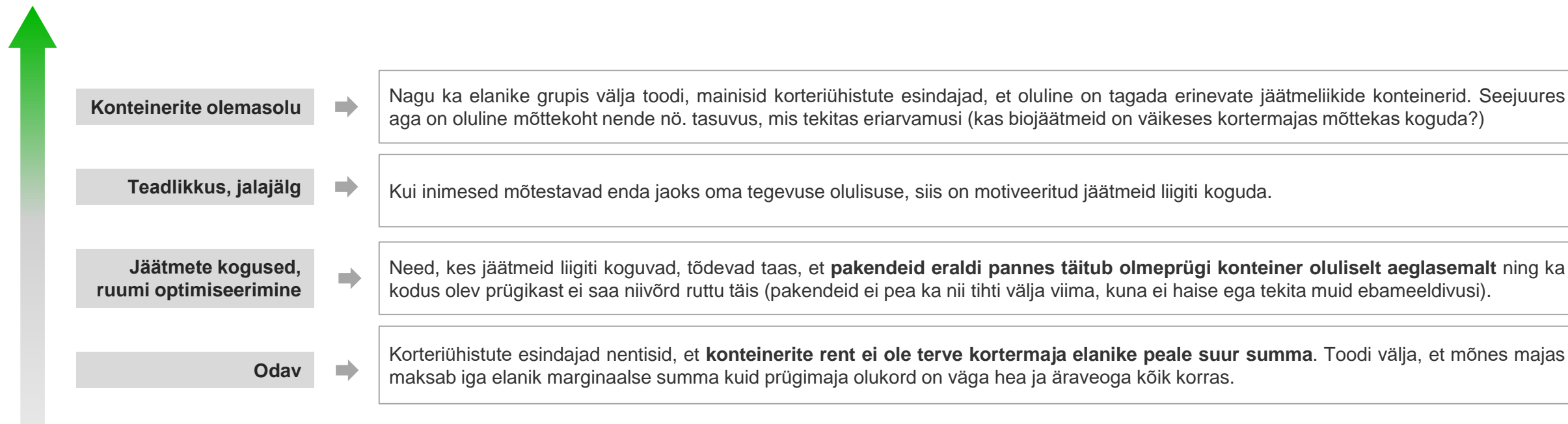
Korteriühistute esindajad on pigem jäätmete liigiti kogumise poolt, tugevalt vastu olevat liiget fookusgrupis ei olnud.

Konteinerite olemasolu mängib samuti olulist rolli, kuid siinkohal on KÜ esindajatel vaja saada ka elanike heakskiitu. Mõned tõid välja, et neil on mitmeid konteinereid ja ka prügimaja, kuid mõned näevad veel vaeva lukustatavate prügikonteineritega.

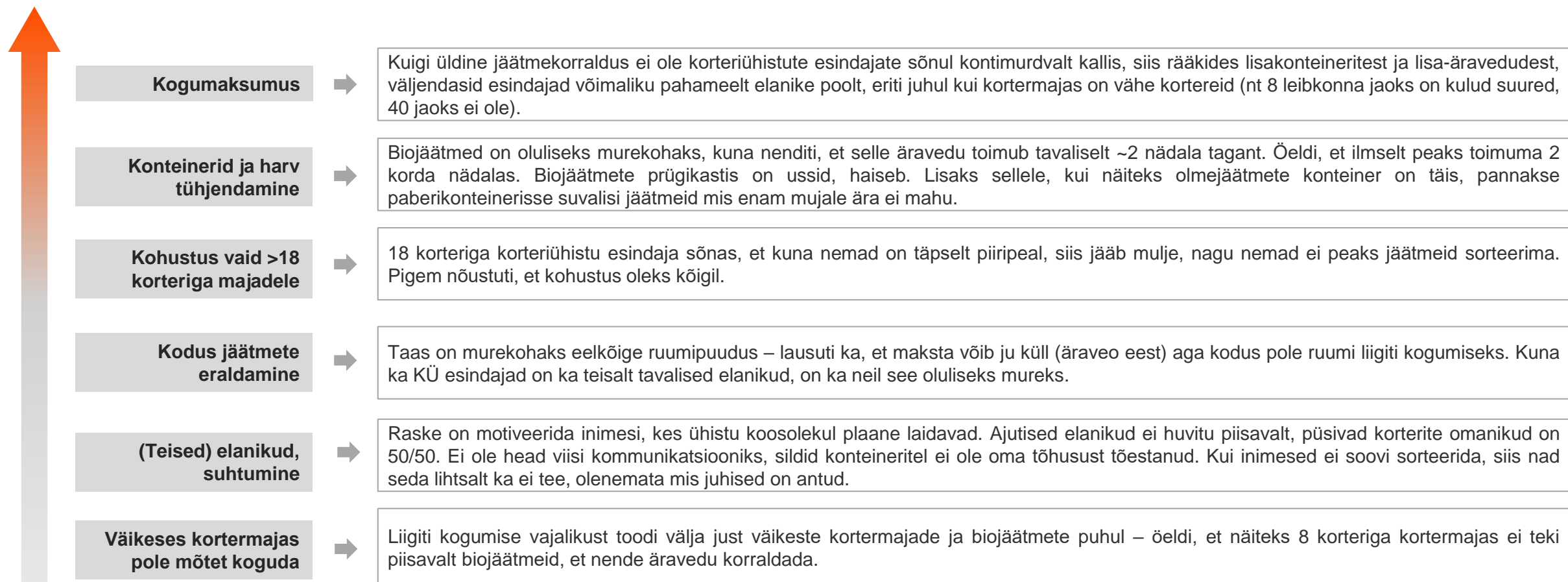
Isikliku liigiti kogumise oluline miinus on kodus jäätmete sorteerimine ning prügikastide tarvis oleva ruumi puudus.

Biojätmete puhul on miinuseks, et mõned väikeste kortermajade esindajad ei näe biojätmete liigiti kogumise mõttekust niivõrd väheste korterite pealt. Probleemiks on ka biojätmete harv äravedu (hais, ussid).

Peamised motivaatorid jäätmete liigiti kogumiseks

Peamised demotivaatorid jäätmete liigiti kogumisel

Võimalikud viisid liigiti kogumise edendamiseks

1. Inimeste informeerimine – Keila linna leht

Nagu ka elanikud mainisid, tõid ka KÜ esindajad välja, et Keila linna leht on parim viis teabe edastamiseks. Nad ei toonud välja otsest lahendust, kuid mainisid, et teadmistes on oluline roll suhtumisele ning informatsioon liigub hästi just Keila linna lehes.

2. Praktiline kasutus – maheväetis, kompostimine

Väga positiivne reaktsioon oli sellele, kui moderaator tutvustas kohalike biojätmete kompostimise ning maheväetise tootmise võimalust. KÜ esindajad tõid välja, et kui Keila linna inimesed näevad, et kohalike elanike biojätmetega on parkide roosipõõsad väetatud, siis oleks see oluline motivaator liigiti kogumise jaoks. Samuti väärtustatakse mahetoodangut ning maheväetise kasutamine võetakse positiivselt vastu.

Seejuures aga, vastandlikult elanike vastustele, ei olnud KÜ esindajad niivõrd vaimustuses kogukonnaaiast, kuna tõid välja, et seda asutakse kindlasti rüüstama. Kuid, otsest vastumeelsust ka ei olnud – lihtsalt kaheldi selle mõttekuses.

Kokkuvõte KÜ esindajate fookusgrupi tulemustest

- Korteriühistute esindajad tunnetavad samuti **konteinerite olemasolu olulisust jäätmete liigiti kogumisel** – see on mõistetav, et see teeb prügi sorteerimise mugavamaks. Sellegipoolest, on nii mõneski kortermajas puudu prügimaja kui ka erinevad jäätmekonteinerid. Oluline on inimeste arusaamine, et kõik tuleksid kaasa uute ideedega ning konteinerite juurde rentimisega. Raha on tundlikum teema väikestele kortermajadele, suuremad ei näe olulist probleemi.
- Oluliseks demotivaatoriks (väikeste kortermajade jaoks) on **kogumaksumus**, mis prügi majandamisele läheb.
- Samuti **ei ole biojäätmete kogumine toonud endaga positiivseid kogemusi**, kui äravedu toimub harva ning konteiner haiseb ja on täis usse. Oluline oleks tutvustada uusi lahendusi.
- **Ruumipuudus** on samuti mõlemas grupis läbiv teema, kuna kõik algab oma kodus jäätmete liigiti paigutamisega.
- KÜ esindajad töid olukorra edendamiseks välja **teadlikkuse edendamise** (läbi Keila lehe) ning **inimeste kogukonnatunde suurendamise** (mahevätise tootmine, kasutamine Keilas).
- KÜ esindajad, nagu ka elanikud, **usuvad Keila lehe informatsiooni jagamise võimalustesse ning ka mahevätise kohaliku kasutamise kasulikkusele**.

Projekti meeskond

Uuringu eri etappides osalesid ja vastutasid:

Tellijapoolne kontaktisik:

Uuringu kava ja aruande koostaja:

Värbamine:

Vestluskava koostaja:

Graafilised tööd:

Moderaatorid:

Ingrid Hermet

Kaisa Esko

Margit Puskar, Inge Angerjas

Kaisa Esko, Ingrid Hermet

Kaisa Esko

Kaisa Esko, Marie Soone

Kontaktinfo

Kaisa Esko

Projektijuht

Telefon: 6268436

E-mail: kaisa.esko@kantar.com

Kantar Emor

Telefon: 626 8500

Faks: 626 8501

E-mail: emor@emor.ee

Address: Maakri 21, Maakri Kvartal, 10145 Tallinn